

Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering
Njalsgade 72 C
2300 København S

Att.: Anne Hedegaard / Flemming Frandsen

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, den 24/9 2012

Dansk Blindesamfunds høringssvar vedr. udmøntning af førtidspension- og fleksjobreform

Dansk Blindesamfund har med interesse afventet udmøntningen af den aftale, som blev indgået af regeringen med forligspartier om ændring af reglerne om førtidspension, fleksjob, herunder indførelse af ressourceforløb, rehabiliteringsteams mv.

Når interessen har været særdeles stor, skyldes det, at en meget stor del af foreningens medlemmer, og borgere med et alvorligt synshandicap i almindelighed står over for meget alvorlige udfordringer, når spørgsmålet om tilknytning til arbejdsmarkedet, opnåelse af job m.v. kommer på tale.

De to rapporter vedr. børn og vedr. voksne udgivet af SFI i efteråret 2010 illustrerer blandt andet, at uddannelsesniveaue og studieparathed for børn og unge med et alvorligt synshandicap – set over de seneste 40 år – er forringet i væsentlig grad, og voksne personers tilknytning til arbejdsmarkedet og samfundsdeltagelse er ligeledes blevet forringet i markant grad.

En række verificerbare statistiske oplysninger viser blandt andet, at antallet af personer med et synshandicap under 30 år på kontanthjælp eller på førtidspension udgør cirka 2/3 af den samlede gruppe, at dette tal også gælder for den samlede gruppe mellem 18 og 40 år, dog med en betydelig større del på førtidspension. Det samlede antal personer på revalidering i den omhandlede gruppe udgør mindre end 7 procent.

I lyset af disse tal samt i det perspektiv, at medlemmer af Dansk Blindesamfund til stadighed oplever, at muligheden for at opnå beskæftigelse på vilkår, som er tilpasset den enkeltes muligheder, ressourcer og kompetencer, er katastrofalt begrænset, påkalder det fremsendte lovforslag sig stor bevågenhed. Såfremt de foranstaltninger, som lovpakken lancerer, kan betyde en vækst i muligheder og et forøgelse af kvaliteten af udviklingen af rehabiliteringsplaner, vil Dansk Blindesamfund på disse punkter hilse de fremlagte initiativer velkommen.

Til de specifikke emner i lovpakken har vi følgende bemærkninger:

Thoravej 35 – 2400 København NV. – Telefon 38 14 88 44
Fax 38 14 88 00 – SE 18 20 39 28 – Giro 300-2217
E-mail info@dkblind.dk – Internet www.dkblind.dk
Protector: Alexandra, grevinde af Frederiksborg

Fleksløntilskud

Under bemærkningerne (punkt 2.2.1.2) står der, at en person, hvis arbejdsevne er varigt og væsentligt nedsat, kan blive visiteret til et fleksjob, hvis der er mulighed for, at den pågældendes arbejdsevne kan udvikles, således at pågældende kan øge sin arbejdsindsats på et senere tidspunkt. Den sidste del synes vi ikke fremgår af lovteksten.

Ressourceforløb

Det fastslås i de specielle bemærkninger til pkt. 28 i lovforslaget (§ 68 A), at det er en forudsætning for at kunne blive omfattet af tilbuddet / pligten for de under 40-årige til at indgå i et ressourceforløb med tilhørende udarbejdelse af de to faser af en rehabiliteringsplan og få udpeget et rehabiliteringsteam, at borgeren har gennemgået samtlige de forløb og har modtaget samtlige de relevante tilbud, som gælder for jobsøgning/skabelse på det almindelige arbejdsmarked, dvs. reglerne i lov om aktiv beskæftigelsesindsats og lov om aktiv socialpolitik.

Med de forbehold og bekymrende begrænsninger, som findes i lovforslagets regler samt bemærkninger om ressourceforløb m.v. er Dansk blindesamfund af den opfattelse, at de lancerede tilbud på flere punkter er udtryk for principper, hvis indførelse i adskillige år har været tiltrængt. Der tænkes her på:

- Tværfaglig og helhedsorienteret planlægning og sparring,
- Inddragelse af borgeren i planlægningen og udførelsen i videre omfang, og
- Ikke mindst at det sundhedsfaglige aspekt inddrages ved aktiv tilvejebringelse af sundhedsrelevante oplysninger fra lægefaglige personer, således at præcise diagnoser kan indgå i drøftelserne af arbejdsevne og mulighederne for at udvikle denne hos den individuelle borger. Set ud fra de interesser, som personer med forskellige diagnoser på synshandicapområdet har, vil det være vigtigt, at de sundhedsfaglige personer, som yder rådgivning og leverer oplysninger om konsekvenser, udvikling m.v. af en givet diagnose, har den tilstrækkelige kompetence og viden, som hører til det øjenfaglige område. Her ville øjenklinikken på Kennedycentret, der er flyttet til region Hovedstaden være et godt eksempel på et sted, hvorfra kvalificeret viden og vurderinger kan trækkes. Hertil kommer, at det efter vores opfattelse er afgørende, at der – også ud fra et sundhedsfagligt synspunkt – kan indhentes sundhedsfaglige udtalelser og vurderinger, der er karakteriseret ved en tværsektoriel indsigt, der vil kunne præge og kvalificere de efterfølgende rehabiliteringsplaner

I lovforslaget, i de generelle bemærkninger samt i de specielle bemærkninger præciseres det, at ressourceforløb skal tilbydes /pålægges personer med komplekse behov.

Det præciseres imidlertid ikke, hvad der skal forstås hermed. Det er således ikke fastslået, om en borger med et alvorligt enkelt-handicap, som fx et synshandicap, kan siges at have et komplekst behov, eller om der kræves, at pågældende har tillægshandicaps, er socialt utilpasset, eller eksempelvis har bopæl et sted, hvor det er forbundet med væsentlige udfordringer at befordre sig fra hjem til indkøbsmuligheder, arbejdsplads, socialcenter og

lignende. I det hele taget er termen / begrebet "handicap" eller "borgere med et handicap" intetsteds at finde i lovtekst eller i bemærkningerne.

Der er således behov for en klar præcisering af, hvilke persongrupper, under og over fyrré år, som kan/skal tilbydes en eller flere ressourceforløb. Erfaringerne viser i praksis, at et alvorligt synshandicap i sig selv er et "komplekst problem" for den enkelte og for landets kommuner / jobcentre, hvilket har den effekt, at synshandicappede uagtet alder, har endog meget vanskeligt ved at få stabilt og relevant fodfæste på arbejdsmarkedet via de gældende lovgivninger på beskæftigelsesområdet.

I forhold til mentorstøtten er vi i Dansk Blindesamfund enige, at det kan være et meget nyttigt redskab, men udfordringen her er, som i en række andre sammenhænge at sikre, at de rette personer udvælges som mentorer, eventuelt bestående af et mindre team, hvor såvel faglig som social/færdighedsmæssige kompetencer er repræsenteret. Dansk Blindesamfund vil som aktiv og netværksskabende civilsamfundsorganisation kunne bidrage med ekspertise og sparring på det tekniske, sociale og handicapkompenserende område, og her vil det være relevant, at organisationen aktivt inddrages.

Ressourceforløbsydelse

Dansk Blindesamfund har med bekymring noteret sig, at lovforslaget forudsætter, at borgere, herunder borgere med et synshandicap, skal leve af en indtægt udmålt som kontanthjælp under ressourceforløbsperioderne. Dette finder vi kan have en særdeles negativ virkning på de fremskridt og den øgede tilknytning til arbejdsmarkedet, som er knæsat som resultatet af indsatsen. En borger, som forudsættes at skulle oprustes og motiveres til at mobilisere sin ressourcer med henblik på at påtage sig beskæftigelse, har behov for at dagligdagen og de med ressourceforløbet tilknyttede aktiviteter som fx befordring til og fra uddannelsessted, praktikplads, osv. kan ske på vilkår, som virker opbyggende og ikke nedslidende. En borger, som er tvunget til at bruge alle ressourcer på at bekymre sig om selv de mest basale livsfornødenheder, vil ikke i samme grad kunne mobilisere den styrke og den motivation, der vil føre til positive resultater i fremgang. Derfor bør der som noget helt central foretages en revurdering af det økonomiske grundlag, som synes at være udgangspunktet for borgerens liv under ressourceforløbet, idet pågældende ellers vil havne i en situation, der nærmer sig ældre tiders fattighjælp.

Rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteams

Forslaget om at der i forbindelse med gennemførelse af rehabiliteringsplanen skal være en koordinerende medarbejder er et godt forslag, ligesom det er værd at bemærke, at det i forslaget skrives, at borgeren skal deltage i rehabiliteringsteams møder, når borgerens sag behandles. Her bør det vel også anføres, at det er helt afgørende, at rehabiliteringsteams i deres rådgivning, støtte og opfølgning lægger vægt på borgerens ønsker, vilje og kompetencer, kræfter og – i den forbindelse – dræn på ressourcer, som en dagligdag med en alvorlig funktionsnedsættelse typisk indebærer.

Det tvungne samarbejde mellem region og kommune om sundhedsfaglig vejledning og rådgivning, at kommunen fremover alene skal benytte lægefaglig rådgivning fra regionen, er ligeledes et godt forslag.

I forslaget § 68 b tilbydes personer under 40, der allerede har pension et ressourceforløb. Hvorfor denne aldersgrænse. Bør tilbuddet ikke omfatte alle førtidspensionister? Forbeholdet i forhold til rehabiliteringsteams medfører følgende overvejelser/problemstillinger:

- Vil borgerens stemme / ønske kunne komme til syne når pgl. står alene i forhold til en lang række eksperter, der sædvanligvis bruger termer og betragtninger, som er præget af administrativ jargon og fagtermer?
- Erfaringen viser, at forekomsten af sager om synshandicappede i den enkelte kommune er meget lille. Hvilken ændring i adfærd og holdning i kommunen vil sikre, at denne i kraft af rehabiliteringsteams planer bliver mere villig til undervejs at inddrage ekspertise fra fx centre, organisationer, konsulenter m.v., som kender den omhandlede gruppe bedre og kan yde værdifuld ekspertbistand og råd?
- Sondringen mellem faktisk forvaltning og afgørelser er noget, som omtales, herunder i hvilket omfang borgeren kan klage over et valg eller en retning, som rehabiliteringsteamet beslutter sig til. Det hedder i de særlige bemærkninger til lovforslagets pkt. 18. § 30 a at *"der kan ikke klages over rehabiliteringsplanen, hverken over den forberedende del eller indsatsdelen."* Årsagen er, at denne plan er et sagsbehandlingsværktøj og et styrings- og koordineringsredskab. Det kan frygtes, at borgeren vil være bastet og bundet og dermed i tilfælde at dennes ønsker og tilkendegivelser er underkendt af teamet, blot må være efterrettelig, idet pgl. ellers vil få reduceret sine økonomiske ydelser (sanktioner)?

Merudgiftsydelserne, Serviceloven § 100.

Lovforslaget indeholder to ændringer, hvoraf reglen nævnt i lovforslagets pkt. 2.4.5 om ændring af § 100, stk. 5, anses som positiv og tiltrængt.

Den anden ændring, jf. lovforslaget pkt. 2.4.4, der relaterer sig til § 100, stk. 3 om faste satser for merudgiftsydelse og regulering af bagatelgrænsen, indebærer efter Dansk Blindesamfunds opfattelse en række problemer.

Reglen er blevet langt mere kortfattet, og dermed lettere at forstå, men erfaringerne viser, at de intervaller, som nu er indført med et spring fra bundbeløb til næste niveau og opad med kr. 100 pr trin, vil indebære en administration og et dokumentationsbehov udover enhver tænkelig grænse. Såfremt en borger skal "sandsynliggøre", at vedkommende har ekstraudgifter forbundet med fx et synshandicap, som overstiger 6.000 kr. pr år, eller at der er indtrådt et behov, som indebærer en justering af den hidtil udbetalte ydelse, kan det kun ske ved at fremlægge skriftlig dokumentation på detaljeniveau.

Ved at afskaffe de faste trin og overgå til en konkret udmåling pr. 100 kr., tvinges såvel borger til forvaltning at skulle producere, dokumentere og tage stilling til spørgsmål at særdeles konkret og detaljeorienteret karakter.

Erfaringerne fra en række sager i forholdet mellem borger og kommune illustrerer beregninger, skønsmæssige afgørelser på et niveau, der både er uhensigtsmæssig,

tidskrævende og må opfattes som meget ydmygende og uværdig set ud fra borgerens synspunkt. Til illustration af den administrative belastning og overbureauokratisering, som Sel § 100 efter de gældende regler indebærer for borgeren, vedlægges en anonymiseret sag som en synshandicappet borger i en jysk kommune er blevet konfronteret med. Der er ingen grund til at tro, at de foreslåede ændringer af Sel § 100 vil indebære en reduktion i presset i forhold til borgeren om at sandsynliggøre sine merudgifter, hvilket i realiteten vil indebære et krav om dokumentation. Disse regler vil også stille krav om en forøgelse af kommunens sagsbehandling og beregninger med forøgede omkostninger til følge.

Afrundende generelle bemærkninger

En af de afgørende udfordringer ved realisation af den fremsatte lovpakke, at der ikke er den mængde ledige jobs, som skulle være til stede for at de beskrevne forløb ideelt kunne munde ud i jobplacering for borgere, der havde opnået en høj grad af jobparathed, omstillingsvilje og høj motivation.

I forhold til fleksjob indebærer reformen en forringelse af incitamentet for arbejdsgiveren, idet det fremover er borgeren, der skal modtage fleksjobsydelsen. I en tid med stor ledighed, og hvor incitamentet hos den, som sidder med jobs, virksomheden, fjernes, vil der ved ledige jobs uden tvivl ske et valg til fordel for den person, som ikke har en funktionsnedsættelse, komplekse behov eller lignende, altså den "normale" jobsøgende. Fordomme, modforestillinger og ønsket om at ansætte den en person, som forudsætningsvis ikke kræver tilpasning, hjælpemidler, sekretærbistand m.v. vil uvægerligt være resultatet. At man så i kraft af en nedsat fleksjobsydelse til borgeren, der søger fleksjob dermed forsøger at stimulere pgl. til at arbejde hen imod øget timetal og, på sigt, løn på almindelige vilkår, vil kun have effekt i det omfang at den "problematisk" borger overhovedet lukkes ind på arbejdspladsen. Førtidspension beskrives som sidste udvej, når alle andre foranstaltninger i henhold til lovgivningen – er mislykket.

I Dansk Blindesamfund er der stor forståelse for, at denne løsning skal være den sidste udvej, og at der ideelt bør kunne findes frem til ordninger, der repræsenterer en fleksibel, helhedsorienteret og kreativ tankegang, som indebærer, at enhver borger, eventuelt med komplekse behov, med en funktionsnedsættelse som fx et synshandicap, kan opnå beskæftigelse på fleksjob, med løntilskud, på deltid, som finansieres af løn og af ydelser fra det offentlige. Dette forudsætter at barriererne overkommes af den enkelte og fjernes via ordentlige transportordninger, via rehabilitering / revalidering, som er effektiv, tager højde for borgerens ønsker og kompetencer, evner og kræfter og som kan ske som beskyttet beskæftigelse, på normale vilkår m.v.

Med venlige hilsner

Thorkild Olesen
Landsformand

John Heilbrunn
Næstformand